

UHA2021-002720, 89893233

Päätös metaevaluoinnin hanke- ja ohjelmaevaluoinneista 2017–2020 tulosten toimeenpanosta

Seitsemännen hanke- ja ohjelmaevaluointien metaevaluoinnin tarkoituksena oli tukea ulkoministeriön (UM) evaluointitoimintaa ja oppimista. Metaevaluointi kattoi vuosina 2017–2020 valmistuneet hanke- ja ohjelmaevaluointiraportit ja niiden tehtäväkuvaukset. Ne käsittelivät Suomen tukemia kahdenvälisiä, monenkeskisiä tai ns. multi-bi hankkeita, joissa yhteistyötä tehdään maatasolla monenkeskisen toimijan kanssa.

Metaevaluointi koostui kolmesta osasta:

1. Metaevaluointi (evaluointien ja tehtäväkuvauksen menetelmällinen laatu)
2. Kehitysyhteistyön sisällöllinen laatu evaluointien oppien ja suositusten pohjalta
3. Analyysi evaluointien käytettävyydestä ja hyödyllisyydestä

Evaluointi totesi, että noin puolet raporteista oli laadultaan tyydyttäviä. Lopuissa oli parantamisen varaa ja muutamat olivat olennaisilta osin puutteellisia. Heikkouksia esiintyi liittyen metodologiaan, korkealaatuisiin ja näyttöön perustuviin löydöksiin sekä OECD/DAC:n kriteerien (erityisesti johdonmukaisuuden, kestävyuden ja tehokkuuden) asianmukaiseen huomiointiin. Evaluointiraportit olivat kuitenkin kaiken kaikkiaan melko luotettavia eikä UM:n ja muiden kuin UM:n teettämien evaluointiraporttien välillä ollut laatueroja. Raporttien vahvuuksia olivat johdanto ja kontekstianalyysi, mutta haasteita oli metodologian ja todisteisiin perustuvien löydösten kanssa sekä OECD/DAC:n evaluointikriteereissä (erit. johdonmukaisuus, kestävyys, tehokkuus).

Metaevaluointi osoitti, että kaksi kolmesta tehtäväkuvauksesta oli laadultaan tyydyttäviä, ja lopuissa oli parantamisen tarvetta. Paremmat tehtäväkuvaukset johtavat laadukkaampiin evaluointituloksiin ja siten parempiin raportteihin. Tehtäväkuvauksissa oli kuvattu hyvin evaluoinnin tarkoitus, tavoitteet ja evaluointikysymykset, kun taas haasteita tuotti metodologian kuvaus, läpileikkaavat tavoitteet ja ihmisoikeusperustaisuus (HRBA). Metaevaluointi totesi, että evaluointiohjeita on kyllä saatavilla, mutta niitä ei noudateta.

Evaluoinnin mukaan Suomen kehitysyhteistyön vahvuuksia ovat tarkoituksenmukaisuus, tehokkuus ja tuloksellisuus, mutta kestävyudessa, johdonmukaisuudessa ja vaikuttavuudessa on vielä parannettavaa. Poliittikaprioriteetteja, läpileikkaavia tavoitteita ja HRBA:ta ei ole käsitelty kattavasti hankkeissa tai niiden evaluoinneissa. Läpileikkaavista tavoitteista on parhaiten katettu sukupuolten tasa-arvo.

Evaluointi totesi, että valtaosa raporteista arvioitiin hyödyllisiksi, mutta tieto jää yksilötasolle eikä leviä laajemmin organisaatioon.

Päätetään, että

1. Evaluointi sisällytetään kehitysyhteistyötä hoitavien yksikönpäälliköiden vastuukoulutukseen.
2. Järjestetään säännöllistä koulutusta tarvittavista teemoista mm. evaluoinnit, läpileikkaavat tavoitteet, ihmisoikeusperustaisuus ja laaturyhmä uudistus sekä viestitään olemassa olevista ohjeista ja koulutuksesta.
3. Evaluointien tuloksia käsitellään tulospäivillä, KEPO-päivillä ja asiaankuuluvilla muilla foorumeilla.
4. Tiedotetaan ohjeista ja koulutuksesta säännöllisesti.
5. U-AHAa uudistetaan siten, että evaluointitiedon haku helpottuu.
6. Hajautettujen evaluointien puitesopimukseen (FADER) sisällytetään evaluointiohjeistus sekä ohjeet evaluointiilausten tekemisestä Handissa.

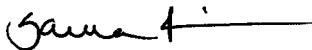
Tämän päätöksen valmistelua varten on kuultu toimeenpanon kannalta keskeisiä ulkoministeriön vastuutahoja ja varmistettu sitoutuminen päätettäviin toimenpiteisiin. Niiden osastojen ja yksiköiden, jotka on merkitty tämän päätöksen toimeenpanoa hoitaviksi tahoiksi, tulee käsitellä päätöksen ja sen liitteen 1 sisältö sopivaksi katsomallaan tavalla ja sopia vastuuhenkilöstä. Kehitysevaluoinnin yksikkö (EVA-11) on tarvittaessa käytettävissä päätöksen sisällöstä keskusteltaessa.

Evaluointinormin mukaisesti johdon vastineessa sovittujen toimenpiteiden toteutumista seurataan kahden vuoden ajan, jonka jälkeen EVA-11 laatii raportin suositusten toteutumisesta.

Päätöksentekijä

Pasi Hellman
Alivaltiosihteeri

Esittelijä

Sanna Pulkkinen
Ylitarkastaja

LIITE 1: Johdonvastineen toimenpide- ja seurantataulukko, joka käsitelty KEPO:ssa 22.6.2022